

1. Knight, B. C. J. G., Vitamins and Hormones, Vol. III., 105 (1945).
2. Johansson, K. R., Sarles, W. B., Bacteriological Reviews 1, 25 (1949).
3. Olson, B. H., Marvin, J. J., Journ. of Bacteriology. 2, 235 (1949).
4. Porter, J. R.: Bacterial Chemistry and Physiology. London, 1946.
5. Bautheret, R. J., Endeavour 26, 75 (1948).
6. Moore, T., Vitamins and Hormones, Vol. III., 1 (1945).
7. Melville, D. B., Vitamins and Hormones. Vol. II, 1 (1944).
8. Ligett, R. W., Koffler, H., Bact. Rev. 4, 297 (1948).
9. Najjar, V. A., Barret, R., Vitamins and Hormones. Vol. III. 23 (1945).
10. Bourgin, J. P., Helv. Chim. Acta. 5, 1302 (1946).
11. Stuchlik, V., Chem. obz. 1, 1 (1942), 2, 25 (1942).
12. Behr, A.: Food product and process of making same. U. S. P. Čís 914.379 (199).
13. Anderson, C. G., Bacteriological chemistry. Edinburgh, 1948.

Vynález a patent vo svetle hospodárskeho a sociálneho vývoja

GABRIEL SOMMER

V modernej dobe nespočíva výskumná činnosť len v genialite výskumného pracovníka, ale predpokladá presnú a dôkladnú znalosť aktuálneho stavu techniky. Výskumná činnosť bez tejto znalosti stáva sa ľahko neúspešnou, pretože vedie k výsledkom, ktoré so svetového hľadiska nie sú už nové. Stretávame sa často s prípadom, že vynálezca vynaložil veľa kvalitnej duševnej činnosti na vypracovanie nového postupu alebo na zostrojenie nového zariadenia, zabudol však pritom, alebo nemal dostatočnú možnosť získať si náležitý prehľad o najnovšom stave techniky doma i za hranicami a dodatočne urobí trpké zistenie, že hoci subjektívne išlo o činnosť vynálezeckú, výsledok jeho práce predsa nemôže byť uznaný za vynález, nakoľko predtým obdobný postup či zariadenie staly sa už známymi niekde vo svete. Výsledok jeho činnosti je preto vynálezom len s jeho subjektívneho hľadiska, nie je ním však s hľadiska objektívneho a nemá preto praktickú hodnotu. Keby bol vynaložil obdobnú myšlienkovú prácu pri presnej znalosti aktuálneho stavu techniky, mohol dospieť k výsledkom, ktorým by ani s prísneho objektívneho hľadiska nebolo možno odoprieť povahu vynálezu a ktoré by boli prakticky hodnotné tak v tuzemsku, ako aj v cudzine.

Ide tu teda vlastne o *racionálne využitie duševnej kapacity výskumných pracovníkov*. Ak sa nevytvoria pre ich prácu potrebné predpoklady, aby sa ľahko a rýchlo mohli orientovať o stave techniky, povedie značná časť ich duševnej činnosti k riešeniam, vo

svetovej relácii bezcenným, a energia, vynaložená na ich prácu, príde zo značnej časti nazmar.

Až donedávna boli to sami výskumníci, ktorí pri prípravovaní určitej úlohy preštudovali príslušnú vedeckú a odbornú literatúru a zistili si tým prehľad a predpoklady na vlastnú tvorivú prácu. Dnešný rozsah technickej literatúry — knižnej, časopiseckej a patentovej — a to tak jej množstvo, ako aj jej jazyková rozmanitosť, učinia však túto prípravnú prácu takou složitou a zdĺhavou, že sa ukazuje byť nehospodárnym zafažiť ňou vlastného výskumného pracovníka. Aby tento nemusel namáhavo sám sledovať, zaznamenávať a opatrovať si všetku literatúru, potrebnú k úplnému prehľadu o aktuálnom stave techniky, zriaďujú sa v najnovšej dobe osobitné ustanovizne, ktorých úlohou je zaoberať sa špeciálne touto pomocnou výskumnou činnosťou a získať tým potrebné literárne predpoklady pre úspešnú výskumnú prácu, ktorej výsledky sa potom budú môcť využívať nielen doma, ale aj v relácii svetovej. Pre spomenutú činnosť vžilo sa vo svete označenie „dokumentácia“ a jej úlohou je sústavne viesť záznamy o knihách, časopiseckých článkoch, patentoch, prednáškach, filmoch, normách, nákresoch, katalogoch a pod. a získané záznamy systematicky zbierať a triediť tak, aby v rámci určitej heslovitej alebo číselnej (napr. desatinnej) sústavy boli ľahko a prehľadne prístupné na použitie. Predpokladom vyhovujúcej dokumentácie je, pravda, že záznamy sú odborne abstrahované a dokumentované state plne vystihnite, keďže ináč by nenahradily výskumníkovi štúdium rozsiahlej pôvodnej literatúry.

Dokumentačná služba v jednotlivých podnikoch sa zpravidla prevádza osobitným referátom, ktorý všetky v úvahu prichádzajúce domáce a cudzojazyčné dokumentačné pramene spracováva a ich stručné abstrakty vhodným spôsobom, najúčelnejšie na karty zaznamenáva a tieto potom ukladá podľa určitých hesiel do kartotékovej sústavy. Je samozrejmé, že správne vedená dokumentačná kartotéka musí byť nielen neustále pravidelne doplňovaná z nových literárnych prameňov, ale aj samotná jej heslovitá alebo číselná sústava si vyžaduje stále doplňovanie, prispôbovanie technickému vývoju a jemnejšie triedenie. Čím viac totiž pribúda dokumentačného materiálu, tým ďalekosiahlejšie bude treba vykonať špecializáciu v triedení, aby dokumentačná kartotéka skutočne vyhovela svojmu účelu a umožnila výskumným pracovníkom rýchlu a pomerne ľahkú, pritom však spoľahlivú literárnu rešerš v tomto úseku výskumnej činnosti, ktorý ich práve zaujíma. Plánovitý výskum a vedecká práca sú nemysliteľné bez riadnej *dokumentácie*, ktorá, ako už bolo spomenuté, bezpodmienečne *musí predchádzať výskumnú prácu*.

Za výsledky výskumnej činnosti môžeme potom z hľadiska priemyslu považovať celkom všeobecne každú *novú, po živnostensky využiteľnú, opakovateľnú duševnú tvorbu, ktorá spočíva*

na *zhodnotení prírodných síl*. Je však zrejmé, že pri diferencovanosti, ktorú si vyžaduje naša technická produkcia, prichádzajú do úvahy rôzne druhy výsledkov spomenutej duševnej tvorivej činnosti, ktorú rozlišujeme podľa stupňa ich vynalezkeckej výšky. Prácam absolútne novým, teda pôvodným a originálnym, priznávame charakter *vynálezu*, zatiaľ čo zdokonalenia, nevybočujúce z rámcu už známych postupov a zariadení, považujeme za *zlepšovacie návrhy*.

Pokiaľ sa výsledok výskumnej činnosti obmedzuje len na nový tvar, teda na vonkajšiu úpravu výrobku, nehovoríme ani o vynáleze, ani o zlepšovacom návrhu v technickom slova smysle, ale o *vzorke*.

Do odboru živnostenského duševného majetku sa napokon počíta aj tovarová značka, resp. ak je zákonom chránená, *ochranná známka*, hoci nemá nič spoločného s výskumnou alebo zlepšovateľskou činnosťou. Slúži iba na zistenie slušných foriem súťaženia na komerčnú ochranu producenta a jeho výrobkov a má zaistiť konzumentovi možnosť zakúpiť žiadaný druh a žiadanú akosť tovaru.

Predtým, čo by sme prerokovali právnu ochranu výsledkov výskumnej činnosti, nebude azda nezaujímavé zapodievat' sa trochu historickým vývojom a objasniť si vznik, účel a vývoj právnej ochrany výsledkov výskumnej činnosti vo svetle postupného hospodárskeho rozvoja a súbežne s ním prebiehajúcich zmien spoločenského poriadku.

Pôvodne vynálezcovia uchovávali svoje poväčšine náhodilé výsledky bádateľskej činnosti zo záujmových príčin v tajnosti, takže smrťou vynálezcovou zpravidla zanikly aj vynálezy. Právna ochrana sledovala tu cieľ poskytnúť vynálezcom zákonnú ochranu na isté, časove presne vymedzené obdobie, avšak s povinnosťou vynálezu uverejniť tak, že sa tento stal - po uplynutí zákonnej ochrannej doby -- každému prístupný a verejným duševným majetkom. Stalo sa tak zpočiatku vo forme tzv. kráľovských patentov alebo panovníkom udelených privilégii, na poskytnutie ktorých nebolo právneho nároku, lež to bolo viac-menej diskrecionálne právo panovníkovo. Vznikla tu teda akási *spoločenská smluva medzi vynálezcom a verejnosťou*, výrazom ktorej stal *patent, privilégium, či monopol*. Touto ochranou sa vynálezcom udelila výsada na výlučnú exploítáciu jeho vynálezu na istý čas za to, že obohatil svojím vynálezom stav techniky. Zverejnený vynález sa potom -- po skončení zákonnej ochrany -- stal a stáva verejným majetkom a podnecuje už od okamžiku svojho zverejnenia širšiu bádateľskú činnosť.

Týmto spôsobom docielené úspechy, prejavujúce sa najmä v tom, že výsledky bádateľskej činnosti boly *zverejnené* a že tým mladší výskumníci nemuseli už začínať od samého počiatku, ale mohli sa opierať o poznatky docielené ich predchodcami, viedly potom k prehĺbeniu a rozšíreniu tejto sústavy a k zákonnému za-

kotveniu zásady, že vynálezca za istých vecných a formálnych predpokladov má zákonný nárok na ochranu svojho vynálezu na istý čas, po uplynutí ktorého vynález sa stane verejným majetkom. Táto sústava sa veľmi dobre osvedčila, zákonná ochrana spolu so zverejnením vynálezov pôsobila ako mimoriadny stimulans na poli bádateľskej činnosti, čo najlepšie dokazuje veľký rozmach patentníctva na celom svete a úzka príčinná súvislosť medzi vývojom patentovej ochrany a rozvoj priemyslu v jednotlivých štátoch.

Na predom uvedenej myšlienke sú vybudované aj patentové zákony všetkých štátov, pričom kritériá udelenia patentu sú prísnejšie alebo miernejšie podľa toho, či ten-ktorý štát je viacej alebo menej vyspelý na priemyselnom poli. Štáty s vyspelým priemyslom a výskumníctvom kladú zpravidla prísny vecným preskúmaním vynálezov prihlásených na ochranu väčšie požiadavky pri udeľovaní patentov na originalitu a význam vynálezu a obmedzujú tým počet ochranných práv len na skutočne nové, cenné a preskúšané námety, zatiaľ čo štáty, ktoré sa len industrializujú, súc pritom odkázané na vynálezy zahraničného pôvodu, postupujú v tomto smere zpravidla liberálnejšie.

Vynálezy, ktoré sa týkajú *chemických výrobných postupov a nimi zhotovených látok*, majú však v patentovom zákonodarstve celkom osobitné postavenie. Najmarkantnejšie vyplýva to z ustanovenia, že chemickým spôsobom pripravené látky nemôžu byť chránené ako také, prejavuje sa však aj v mnohých iných smeroch. Vynoruje sa tu hneď otázka, ktoré látky treba vlastne považovať za vyrobené chemickou cestou? Kde je hranica medzi chemickými a fyzikálnymi priebehmi? Kam patria sliatiny? Ďalej je tu otázka patentov na použitie, ak vynález spočíva v zistení nového a prekvapujúceho upotrebenia známej už látky, ďalej patentovateľnosť medzisplodín a analytických metód?

Patentové zákony prevažnej väčšiny štátov obsahujú ustanovenie, že z patentovej ochrany sú vylúčené látky získané chemickou cestou, pokiaľ sa vynález nevzťahuje na určitý výrobný postup na prípravu príslušnej látky. Výrobok ako taký je potom chránený len ako konečný produkt istého, patentového postupu. Praktickou príčinou tohto ustanovenia je úvaha, že keby sa chránila látka chemicky vyrobená, staly by sa všetky ďalšie vynálezy, majúce za predmet prípravu tej istej látky iným výrobným postupom, závislými na tomto patente, čím by sa brzdila vynálezecká činnosť. I keď sa na toto ustanovenie neďívame zo zorného uhla novodobej atomovej fyziky, je zrejmé, že prípúšťa veľa výkladov. Sú tu mienené chemické indivíduá, či prípravky získateľné len chemickou cestou alebo celkom všeobecne látky, pokiaľ sa vyrábajú spôsobom, ktorý treba považovať za chemický podľa všeobecne vžitej terminologie v priemysle? Prax tu ustálila výklad, že sem patria látky, pokiaľ pri ich výrobe prebiehajú chemické re-

akcie bez ohľadu na to, či ide o miešaniны, individuá alebo fázy s hľadiska rýdzo chemického.

Ešte složitejší je prípad sliatin. Celý rad odborníkov háji názor, že tieto ako pevné roztoky, resp. ich miešaniны pripravené v podstate mechanickým miešaním složiek, sú bez všetkého spôsobilé látkovej patentovej ochrany a normotvorne judikáty pripúšťaly správnosť tohto stanoviska. V tejto súvislosti sa poukázalo aj na to, že nemožno označiť celok za vyrobený chemickou cestou, ak obsahuje podstatné a z hľadiska celku dôležité súčiastky, ktoré chemický neboly pozmenené. Patentoprávne hľadisko dostáva sa tu do priamej odvislosti od teórie prírodovedeckej a to nielen pokiaľ ide o novosť toho-ktorého vynálezu, ale aj v otázke formy a rozsahu ochrany.

Patenty na použitie nového upotrebenia známej látky boly po dlhé roky predmetmi sporov. Boly znemožňované s odôvodnením že vyplývajú z vlastností známej už látky, zisťovanie ktorých nepredstavuje vynález. Len v novšom čase získavajú uznanie, ak nové upotrebenie vybočuje z rámca známych a odborných postupov a vedie k nepredvídaným výsledkom.

Patentovateľnosť analytických postupov sa dodnes odmieta, nakoľko vraj predstavujú vedecké metódy a nie je u nich splnený základný predpoklad použiteľnosti po živnostensky. Medzisplodiny si však vybojovaly uznanie i na poli patentoprávnom, hoci samy o sebe — bez ďalšieho spracovania — nie sú ani ony užitočné. Prišla im na pomoc teória o technickom efekte, podľa ktorej sa spôsobilosť na ochranu nadobúda účinkami, ktoré sú mimo vlastného postupu. Nový spôsob výroby medzisplodiny je teda patentovateľný, ak sa iným ďalším výrobným postupom získava nový produkt.

V ďalšej časti svojho výkladu chcem sa teraz zaoberať s udeľeným už patentom a s jeho účinkami.

Zo stanoviska *majiteľa patentu* je to *výsadné právo na výrobu a predaj predmetu ochrany*, či už ide o chránené zariadenie, látku, či konečný produkt chemického výrobného postupu. Toto výlučné právo začína a nadobúda účinok oproti tretím osobám dňom, ktorým sa vynálezu prihlásenému na patentovanie priznáva ochrana a trvá, za predpokladu riadneho platenia udržiavacích poplatkov — tzv. ročný tax — podľa zákonodárstva toho-ktorého štátu, 15—18 rokov. Samotným prihlásením vynálezu ochrana ešte nezačína, zakladá sa len priorita, t. j. prednostné právo oproti neskoršiemu prihlasovateľovi toho istého vynálezu.

V tejto klasickej forme bol patent dôležitým stĺpom hospodárskeho poriadku. Toho najlepším dôkazom je veľké množstvo udeľených patentov, ktoré sa v priemyselne vyspelých, veľkých štátoch dosiahlo. Čo do počtu, ide o milióny, takže dnes takmer niet technického námetu, ktorý by nebol anticipovaný v patentovej literatúre. Avšak nielen vo vnútroštátnom konkurenčnom boji bol

patent dôležitým pomocníkom, ale stal sa aj významným *prostriedkom medzištátneho obchodne-politického styku*, ktorým priemyselne vyspelejšie štáty podoprely hospodárske prenikanie iných štátov, ležiacich v ich záujmovej sfére a podmanily si ich priemysel. Ako príklad uvádzam tu československú štatistiku platov za patenty a licencie v roku 1947:

	Príjem v Kčs	Vydanie v Kčs
Anglicko	— — —	9,578.000
Belgicko	257.000	— — —
Francúzsko	90.000	4,248.000
Holandsko	103.000	— — —
Itália	— — —	7.000
Juhoslávia	1,153.000	— — —
Kanada	— — —	800.000
Poľsko	2,681.000	— — —
SSSR	6,679.000	21,840.000
Švédsko	— — —	226.000
Švajčiarsko	121.000	290.000
USA	137.000	45,760.000
	11,221.000	82.749.000

To sú, pravda, len platy v peniazoch, a to bez Nemecka, štátu, s ktorým býval najintenzívnejší a pre nás hodne pasívny licenčný styk. Ešte zaujímavejšie pomery by vyšly najavo, ak by bolo možno doplniť tento pohľad na našu patentovú závislosť číslicami úhrad za tovar.

Z hľadiska *konzumenta* prejavuje sa *účinnosť patentu vo vyššej cene* patentovaného výrobku, nakoľko je do nej vždy zarátaná — tou či onou formou — úplata za použitie výsadného práva. Táto vyššia cena je národohospodársky len vtedy ospravedlnená, ak sa hospodársky život skutočne obohatí uvádzaním nového výrobku na trh.

Zo skúsenosti vieme, že nie je tomu tak vždy a v takýchto prípadoch pociťujeme patentovú poplatnosť *ako hospodársky škodlivé bremeno*. Čeliť tomu možno v rámci platných medzinárodných dohôd, jednak prísnyh vecným skúmaním vynálezov prihlásených na patentovanie, jednak vybudovaním a účinným podporovaním vlastnej výskumnej činnosti. Národohospodárskou úlohou tejto je a bude nahradiť licencie rovnocennými vlastnými

postupmi, a prepožičiavaním licencií na vlastné postupy či zariadenia, vytvoríť hospodársky ekvivalent pre získanie potrebných cenných licencií zahraničného pôvodu.

Už z toho, čo sme spomenuli, vyplýva značný význam patentoprávnych otázok v relácii *medzinárodnej*. Hospodárske kruhy celého sveta a na ich popud príslušné vlády pocítily preto už ku sklonku minulého storočia potrebu medzištátnej úpravy niekoľkých základných ustanovení patentového práva, akými sú reciprocita, priorita, výkon patentu, nútené licencie atď. a vytvorily preto tzv. *Medzinárodnú Úniu na ochranu živnostenského vlastníctva*, ktorá sa opiera o *Parížsky unijný dohovor z roku 1883*. Výkonným orgánom Únie je *Medzinárodný úrad na ochranu živnostenského vlastníctva v Brne*. Ustanovenia unijného dohovoru podrobia sa postupom času revízií, potrebnej v dôsledku technického rozvoja, ktorému sa musia prispôsobovať tak samotné predpisy práva patentového, ako aj ich výklad. Na tento účel sa vytvorilo *Medzinárodné združenie na ochranu živnostenského vlastníctva* so sídlom v *Zürichu*, a to ako záujmová organizácia, v ktorej sú prostredníctvom jednotlivých národných skupín zastúpené príslušné hospodárske kruhy a odborníci. Toto Sdruženie pripravuje a navrhuje námety na revíziu medzinárodného dohovoru a predkladá ich cestou Medzinárodného Úradu na ochranu živnostenského vlastníctva zúčastneným vládam na schválenie: Účasť na prácach československej odbočky spomenutého Sdruženia nie je preto pre náš priemysel bezvýznamná ani dnes, nakoľko sme odkázaní na čo možno najintenzívnejšie hospodárske styky s celým svetom a cestou Sdruženia máme práve tu možnosť uplatňovať svoje osobitné hľadiská i na poli medzinárodnom.

Aký je teraz význam zákonnej ochrany výsledkov výskumnej činnosti *v štáte, ktorý speje k socializmu*? Oproti početným mylným názorom, panujúcim v tomto smere, rád by som zdôraznil, že sa v *socialistickom štáte síce mení účel a forma ochrany vynálezov, nemení sa však a meniť sa ani nemôže základná zásada tejto ochrany*. Ako sme si to objasnili už predtým, spočíva táto v tom, že vynálezca má dostať mravné i hmotné uznanie za zverejnenie svojho námetu, za obohatenie techniky a príp. za prenechanie vynálezu.

Právo na patent, t. j. právo na zákonný výraz morálneho a hmotného uznania za vynález sa nemení ani v socializme, ale mení sa právo z patentu, t. j. oprávnenie na jeho využitie. Objasníme si to lepšie, ak si uvedomíme, že duševný majetok nemôže tvoriť v socialistickom štáte výsadu jednotlivcov, ale musí sa stať majetkom národným tak, aby prospel všetkým. Využitie duševného majetku v prospech národného celku a vylúčenie budovania monopolných pozícií na základe výsadných práv, opierajúcich sa o duševný majetok, nebráni, pravda, tomu, aby pôvodca duševného majetku bol spravodlivo odmeňovaný za prínos jeho činnosti národnému hospodárstvu.

Problematike správneho spôsobu ochrany vynálezov venovať i SSSR veľmi značnú pozornosť. Príslušné zákony boli niekoľkokrát dosť podstatne novelizované, až sa ustálila dnes platná úprava z roku 1941 na základe zákona na ochranu vynálezov a technických zdokonalení. Príslušnú agendu prevádza Úrad pre ochranu vynálezov v SSSR. Ďalším zákonom z roku 1942 boli vydané predpisy na udeľovanie odmien za vynálezy, technické zdokonalenia a racionalizačné návrhy.

Zásady ochrany sú v SSSR tieto: Autorské právo na vynálezy zaisťuje sa vydaním autorského svedectva alebo patentu. Autor vynálezu môže podľa vlastného uváženia žiadať alebo, aby mu bolo priznané autorstvo, alebo aby mu bolo priznané výlučné právo na vynálezy. V prvom prípade sa na vynález vydáva autorské svedectvo, v druhom prípade — patent. V prípadoch, v ktorých sa na vynálezy vydávajú autorské svedectvá, patrí právo na využitie vynálezu štátu, ktorý berie na seba záväzok realizácie vynálezu. Vynálezca má právo na odmenu a na rôzne výhody a vynález môže dostať aj vynálezovo meno, ktorým sa označí výrobok alebo jeho obal. Kto pozná krížovú cestu kapitálove slabého vynálezu pri realizácii jeho námetu v liberalistickom hospodárstve, vie správne oceniť význam ustanovenia, že túto starosť preberá verejná ruka a umožní tým vynálezovi venovať sa výlučne bádateľskej činnosti.

V prípadoch, v ktorých sa na vynález žiada o patent, platia analogické zásady bežného patentového zákonodárstva s plnou výlučnosťou v prospech majiteľa patentu. Tento nemá však nárok na výhody stanovené pre osoby majúce autorské svedectvá.

K tomu treba ešte dodať, že SSSR pri zákonnej úprave ochrany vynálezov nemusel prihliadať na ustanovenia umijného dohovoru na poli ochrany živnostenského duševného vlastníctva, nakoľko nie je členom Medzinárodnej Unie. Táto účasť vyplýva zo zemepisného rozsahu a ďalekosiahlej hospodárskej samostačnosti Ruska, čomu nasvedčuje aj skutočnosť, že ani cárske Rusko nebolo členom spomenutej Unie.

V ČSR platí ešte starý rakúsky patentový zákon z roku 1897, niekoľkokrát novelizovaný a prispôsobený revidovanému zneniu umijného dohovoru. Je to zákon, opierajúci sa o klasické zásady patentoprávne, ako boli uvedené v prvej časti tejto úvahy. Bol by však bez ďalšieho aplikovateľný i ďalej, ak by sa doplnil ustanovením, že majiteľ patentu sa môže vzdať svojho práva plynúceho z patentu, t. j. výlučného exploitačného oprávnenia, a to v prospech štátu alebo verejného podniku. V takomto prípade náhradou za prenechané exploitačné oprávnenie dostal by majiteľ patentu odmenu, výhody, uznania a štát by prevzal záväzok realizácie vynálezu. Nábehy podobných opatrení máme konečne aj v terajšom práve, v inštitúcii nútených licencií, alebo v praxi vytvorenej súkromnými smluvami, podľa zákona prípustnými, v smysle

ktorých sa práva zamestnaných vynálezcov obmedzujú len na nárok na odmenu, zatiaľ čo exploitačné právo patrí zamestnávateľovi.

Keďže spomenutý zákon si vyžaduje novelizáciu aj v mnohých iných smeroch, odporúča sa, aby bol vypracovaný úplne nový patentový zákon. Zásady ruského riešenia odpovedajú so stránky vecnej i našim potrebám, až na to, že postavenie ČSR je v relácii medzinárodnej iné ako postavenie SSSR, a to z toho dôvodu, že ČSR je členom Medzinárodnej Unie na ochranu živnostenského vlastníctva a signátorom Parížskeho unijného dohovoru. Vzhľadom na členstvo v Unii prichádza do úvahy riešenie, opierajúce sa vecne o sústavu ochrany zavedenú v SSSR, vyhovujúce však súčasne aj formálnym predpisom unijného dohovoru.

Napokon chcel by som ešte podať stručný výhľad do pravdepodobného vývoja onej najdôležitejšej časti patentového pokračovania, ktorú poznáme pod menom „skúška na novosť“. Povedali sme si už, že podmienkou patentovateľnosti je novosť a že táto sa skúma, najmä v priemyselne vyspelých štátoch dosť rigorózne, prakticky v porovnaní s literatúrou, zpravidla celosvetovou. Konštatovali sme tiež, že patentová, ale aj iná literatúra pribúda vo veľmi značnej a stále stúpajúcej miere tak, že jej zvládnutie si vyžaduje osobitný a dosť rozsiahly aparát. Patent platí vždy len pre jeden štát a preto sa vynálezy obvykle prihlasujú súbežne v niekoľkých štátoch. To znamená, že v patentných úradoch všetkých v úvahu prichádzajúcich štátoch sa urobí súbežne, ale naprosto neodvisle tá istá literárna rešerš a to toľko ráz, v koľkých štátoch je vynález prihlásený na patentovanie. Jej výsledky sú viacej alebo menej úplné, podľa vecného a osobného vybavenia literárnej služby toho-ktorého patentného úradu. Vzniká tu teda mielen zbytočná práca vykonávaná paralelne na niekoľko miestach s dielcou dokonalosťou, ale aj neistota ohľadne skutočnej novosti udeleného patentu, a to bez ohľadu na to, či ide o patent s výlučným exploitačným právom alebo bez neho.

Už po prvej svetovej vojne urobil sa pokus vytvoriť akýsi európsky patentný úrad. Mal previesť skúšanie patentových prihlášok na novosť skutočne dokonalým a spoľahlivým spôsobom raz pre celý rad európskych štátov a vylúčiť tým multiplicitu tej istej práce. Veľký počet patentových prihlášok sústredených na skúšanie ohľadne novosti u jediného úradu, ako aj rozvrstvený jeho náklad na väčší počet štátov, mali byť zárukou pre vybudovanie skutočne spoľahlivej literárnej skúšky na novosť.

Tento plán sa neuskutočnil, nakoľko vlády ho pokladaly za neslúchiteľný so suverenitou jednotlivých štátov, ale práve v poslednom čase došlo k podobnej úprave v *Unii Benelux a vo Francúzsku*, podľa ktorej v *Patentného úradu v Haagu* bola založená *medzinárodná úradovňa* pre skúšanie patentových prihlášok na novosť, a to s pôsobnosťou pre Francúzsko, Holandsko, Belgicko a Luxembursko.

Vidíme, že novodobý hospodársky vývoj, smerujúci k vytvoreniu väčších celkov, utvára aj vhodné predpoklady pre *reformu patentového pokračovania*, najmä najdôležitejšej jej časti — skúšky na novosť. Môžeme dúfať, že toto pokračovanie, značne složitá a nákladná tým, že musí byť vedené súbežne v rôznych štátoch, s nadštátnymi dohodami zjednoduší a zdokonalí, a to bez nadmerného zaťaženia rozpočtu jednotlivých štátov. Výskumníci a priemysel ako avantgarda hospodárskeho pokroku majú na tom eminentný záujem.

S ú h r n .

Úvodom osvetľuje sa význam dokumentácie ako predpoklad výskumnej činnosti, ktorá slúži k racionálnemu využitiu duševnej kapacity výskumných pracovníkov. Autor potom prechádza na objasnenie výsledkov výskumnej činnosti, akými sú zlepšovacie návrhy, vzorky a vynálezy. Zaoberá sa vznikom a históriou patentovej ochrany a s niektorými zvláštnymi prípadmi patentovej ochrany chemických vynálezov, ako aj s významom patentu z hľadiska národohospodárskeho a medzinárodného. Osobitná stať sa venuje významu patentovej ochrany v štáte, ktorý speje k socializmu a v tejto súvislosti sa poukazuje na príslušné ustanovenia v SSSR, na pripravovanú novelizáciu patentového zákonodárstva v ČSR a osobitne na reformy patentového pokračovania za novodobého hospodárskeho vývoja smerujúceho k vytvoreniu väčších celkov.

L i t e r a t ú r a .

Dr. Müller: Chemie und Patentrecht, 1928

Ing. Rawa: Patentní právo v SSSR, 1949

Perespektywy rozwoju przemysłu chemicznego w Polsce

AL. ZMACZYŃSKI

Pracownicy wszystkich dziedzin życia gospodarczego Polski prowadzą obecnie walkę pełną uporą rewolucyjnego i ofiarności przedterminowe zakończenie bieżącego 3 letniego narodowego planu gospodarczego, planu, głównym zadaniem którego była odbudowa zniszczeń wojennych zwłaszcza w przemyśle.

Jestśmy pewny, że walkę tę zakończymy pomyślnie i plan 3-letni wykonamy z poważną nadwyżką.

Jednocześnie prowadzimy energiczne przygotowania do realizacji tych zadań, jakie stawia przed nami następny narodowy plan gospodarczy, plan 6-cioletni.

Zasadnicze linie rozwoju gospodarczego Polski wytyczył Kongres Zjednoczeniowy partii robotniczych, który odbył się w grudniu ub. roku.